

УЧИТЕЛКЕ, ЗАЩО ПЛАЧЕШЪ?

Последните капки от нощния дъжд още падаха, бѣла мъгла бѣше обвила селото и даваше да се разбере, че вече е денъ, макаръ слънце отъ много време да не бѣха виждали. Есенниятъ сутрешенъ студъ правѣше да се трепери и да се чувствуватъ ужасни бодове по тѣлото. По селскитѣ улици не се виждаше никой, сѣкашъ нѣкоя зла сила бѣше прогонила всички и превърнала тоя изгубенъ край въ пустиня. Нито случайно блѣйване на овца, нито измучване на говедо или кучешки лай можеше да се чуе. Тишина, мъртвило и студъ — или подобие на животъ.

Малкитѣ деца отъ основното училище бѣха вече въ класнитѣ си стаи — тѣ отдавна бѣха отишли на училище, и часа бѣше започналъ.

Въ второто отдѣление учителката Надежда Стаматова преподаваше урока си, малко поразчервена отъ топлината, и спомна си въ тоя моментъ за майка си, отдавна умрѣла. Тя я оставила още деветъ-годишно дете, ей такова, като тѣзи, расла подъ грубитѣ обноски на своята мащеха, изхвъркнала изъ ужасния домъ, за да се предаде въ ржцетѣ на живота, още по-черенъ, още по-мраченъ, обречена отъ най-хубава младостъ да печели, да се бори съ него и не съзира нищо пленително, нищо утешно и нищо свѣтло напредъ... Ей тѣй... въ класнитѣ стаи на селскитѣ училища ще минатъ нейнитѣ години, сама, забравена, отхвърлена, нѣмаща где да отиде презъ разпуситѣ. Наистина, черно, тжжно и нерадостно.

Увлечена въ тѣзи мисли, по разчервеното ѝ отъ топлината младо, здраво и хубаво лице потеклоха едва забележими малки сълзи. Но тя не ги изтри, не си извади кърпичката, защото децата биха видѣли и състрадателно попитали:

— Учителке, защо плачешъ?

Тя би трѣбвало да имъ отговори: „Защото съмъ нещастна, защото нѣмамъ, милички, где да отиде и кой да ме обича“, и сълзитѣ още по-силно да потекатъ по странитѣ ѝ. Тя само се извърна, за да изсѣхнатъ тѣ сами.

Когато се обърна пакъ къмъ ученицитѣ, вратата съвършено

леко се отвори. Тя трепна — всичкитѣ ученици бѣха тука. Тя се извърна и видѣ едно момиченце босо, по риза и съдрана горна памучна дрешчица, съ кжси разбъркани, но чудно кждрави и хубави руси коси, съ сини очи и силно зачервени отъ студа страни. Момиченцето притвори вратата и безмълвно отиде до печката и прострѣ зачервенитѣ си ржчички.

Учителката не мръдна. Тя гледаше само момиченцето, то бѣше осемъ-деветъ годишно, и не знаеше що да прави.

— Учителке, недѣй го пжди, то е сираче, — обади се въ това

ше. Още единъ моментъ — тя надви вълнението си, приближи се до момиченцето, което все тѣй държеше прострени ржчички си къмъ печката, наведе се надъ него и го попита:

— Имашъ ли майка?

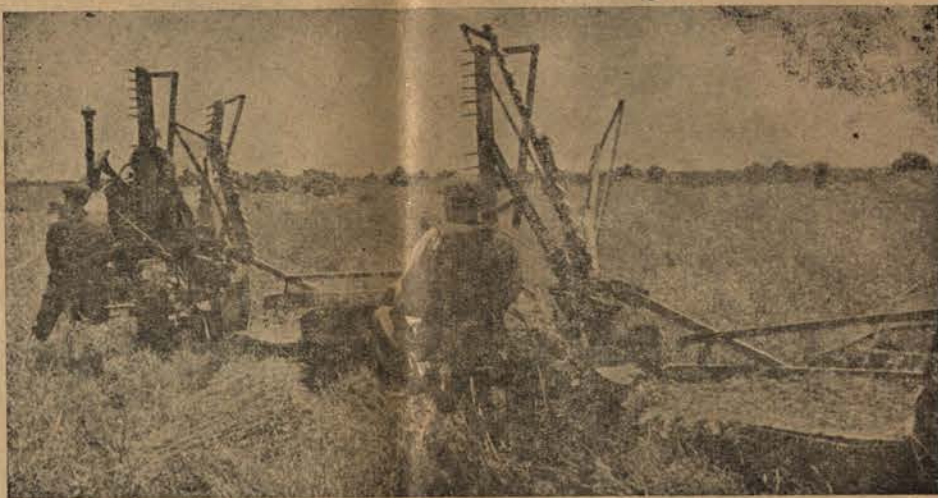
То мълчеше.

— Татко имашъ ли?

То пакъ мълчеше.

Но не мина и секунда, то вперри очички въ учителката и изведнѣжъ заплака високо и неудържимо. При този неочакванъ и силенъ отговоръ съ сълзи, учителката сжщо заплака, пригърна детето и силно го стисна до гърдитѣ си.

Въ тоя моментъ изъ цѣлата класна стая се разнесе тихо хълцане. Тя погледна къмъ децата: тѣ всички си триеха очитѣ. Учи-

Жътварки на работа.

време едно отъ момиченцата въ класа.

— То нѣма нито баща, нито майка, и нѣма кжде да отиде, — добави друго.

При последнитѣ думи нѣщо като камъкъ притисна гърдитѣ на учителката.

Мина единъ моментъ на мълчание. Въ класа бѣше необикновена тишина, а сърдцето на учителката тежко и силно бие-

телкаталеко се изправи, все още държейки детето до гърдитѣ си, и съ треперящъ гласъ попита:

— Децата, искате ли го за другарче?

— Искаме! Искаме! — въ единъ гласъ отвърнаха всички.

Тя се наведе после, постави детето на единъ чинъ до печката, цѣлуна го и му каза:

— Идвай всѣки денъ!

Нѣщо непознато при тия думи

Вършачка на работа.

Богъ.

Шуменъ градъ. Широки улици. Много и различни здания. Изведнажъ се спирашъ. Хубаво здание е предъ тебе. Ти цѣлѣ се заглеждашъ въ него. „Тукъ вѣща ржка е работила“, си казвашъ и веднага у тебе се поражда желание да видишъ автора на това здание, да видишъ неговия притежателъ, а най-вече архитекта, който е далъ плана на това здание, за да му изкажешъ своята възхита отъ хубостта на зданието, да му отдадешъ приличното почитание.

Християнино, не е ли и свѣтътъ съ своята хармония и цѣлесобразностъ хубаво и красиво творение? Наистина, неговитѣ красоти, неговитѣ хубости не ни правятъ изведнажъ впечатление, защото постоянно сж предъ насъ и ги гледаме, но достатъчно е да се спремъ повече върху всѣко нѣщо въ свѣта, да се позамилимъ и ние ще видимъ, какъ всичко въ него живѣе и се движи по строго опредѣлени закони, какъ всичко хубаво има своята цѣль.

Възможно ли е всичко това да бжде дѣло на случайността, на слѣпия случай, както искатъ да ни кажатъ нѣкои отъ нашитѣ учени недоучени, въ туй време, когато истинскитѣ учени, като Нютонъ, Кеплеръ и др. — бащи на наукитѣ — благоговѣха, като гледаха свѣта. Нютонъ си сваляше шапката, когато завогори реше за величието Божие. Можели, като гледа човѣкъ тази чудна панорама, да не си спомни за Твореца на свѣта, както направила Св. Великомъченица Варвара, въпрѣки това, че родителитѣ ѝ избѣгвали да я учатъ и да ѝ спомнятъ за истинския Богъ.

Да, нека и ние си спомнимъ за Твореца, Създателя на мира, нека по-често му изказваме своята почитъ, нека подобно на псалмопѣвца и ние кажемъ: *Гудни сж твоитѣ дѣла Господи, нека бжде благословено името твое вѣки*“

Свещ. Ст. Кисьовъ.

затрепнѣ въ гърдитѣ ѝ — прѣвпжтъ, и я изпълни съ радостъ.

Василь Ивановъ

Синко, отбѣгвай отъ грѣха, като отъ отровна змия!

ФАБИОЛА ИСТОРИЧЕСКА ПОВЕСТЬ

I. часть. МИРЪ

I. Християнски домъ.

Ще запознаемъ читателя съ нѣкои улици въ гр. Римъ. Презъ една септемврийска вечеръ въ 302 год. слънцето бѣ залѣзло преди два часа; денътъ бѣ ясенъ, но горещината бѣ вече спаднала и римскитѣ граждани на тѣпи излизаха изъ своитѣ домове; единъ отиваха къмъ градинитѣ на Салюстия, други — къмъ градинитѣ на Цезаря, за да се насладятъ отъ вечерната си разходка ѝ да научатъ дневнитѣ новини.

Мѣстото, дето мислимъ да заведемъ читателя, се наричаше Марсово поле; то заемало наносната равнина между седемтѣхъ хълма на древния Римъ и р. Тибъръ. Презъ

республиканскитѣ времена римския народъ на тази равнина правелъ атлетически и военни си упражнения, но тя полека-лека започнала да се застроява. Помпей построилъ тукъ своя театъръ, Агрипа — Пантеона и допиращитѣ се до него бани; въ сжщото време равнината постепенно се застроявала и отъ частни домове. Въ първитѣ времена на империята хълмоветѣ съставлявали аристократическата частъ на градътъ и били заети отъ голѣми здания. Палатинския хълмъ, следъ пожара при Нерона, станалъ почти тѣсенъ за императорската резиденция и допиращия се до нея голѣмъ циркъ. Есквилинския хълмъ

бѣлъ заетъ отъ банитѣ на Тита, Авентинския — отъ банитѣ на Карасала, а Квириналския — въ това време, къмъ което се отнася нашата история — се застроявалъ отъ банитѣ на императора Диоклетиана, които заемали близо до градинитѣ на Салюстия, такава площ, която била достатъчна за много грамадни здания.

Презъ республиканскитѣ времена широкото пространство на Марсовото поле било заградено и раздѣлено на участъци, кждето се събирали комисиитѣ въ време на изборитѣ. Въ него се влизало презъ великолепна порта съ колони, украсени съ живописъ.

Домътъ, кждето водимъ читателя, се намира срещу това здание и, както въобще домоветѣ на вѣнчки римски патриции, заемаше доста голѣмо пространство къмъ подножието на Квириналския хълмъ. От-

внѣ тоя домъ имаше простъ изгледъ, безъ никакви архитектурни украшения; нискитѣ стени бѣха прорѣзани съ рѣдки прозорци. Срѣдъ външната стена имаше порта съ простъ покривъ върху две полуколони. Подъ покрива, на мозаичния подъ, четемъ поздравитѣ: „Salve“ (здравѣй) и влизаме въ атриумъ, първия дворъ на домътъ, заобиколенъ съ колони. Срѣдъ мраморната насталка на двора тихо шумти фонтанъ съ прозрачна вода, принасяна отъ водопроводъ изъ Тускуланскитѣ хълмове, която пада въ басейнъ отъ червенъ мраморъ; презъ единия край на тоя басейнъ водата събливно се прелива въ другъ, по настькъ, като оросява съ прѣскането си стоещитѣ наоколо, въ извѣстни саксии, рѣдки и скъпоценни цвѣтъ. Подъ покривътъ е наредена богата и рѣдка мебелъ; канапета съ гладки украшения отъ слонова костъ